

Valtuusto 09.06.2025 § 83

§ 83

Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden lautamiesten vaali

Valmistelijat / lisätiedot:
Kaukonen Katariina

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto valitsee Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden lautamiehiksi toimikaudeksi 9.6.2025 - 31.5.2029 seuraavat 50 henkilöä:

- 1 Kira Sundström
- 2 Tuula Palmen
- 3 Hannu Heikkinen
- 4 Jaakko Karas
- 5 Kari Kallonen
- 6 Katariina Ahvonen
- 7 Veli Halonen
- 8 Katariina Sorvanto
- 9 Maili Paaso Puuska
- 10 Jaana Arvo
- 11 Antti Kirkkala
- 12 Suvi Aherto
- 13 Johanna Stenros
- 14 Nina Rissanen
- 15 Joel Kettula
- 16 Minna Salo
- 17 Katri Alén-Niskasaari
- 18 Paula Hämäläinen
- 19 Riikka Gustafsson
- 20 Jetro Sutinen
- 21 Petra Määttänen
- 22 Sofia Virtanen
- 23 Tapio Väänänen
- 24 Mervi Lampenius
- 25 Henna Ruusu
- 26 Jouni Meriluoto
- 27 Peter Rynin
- 28 Kaisa Hallikas
- 29 Anu Helle
- 30 Ria Özberk
- 31 Riikka Keskitalo
- 32 Ann-Mari Sandholm
- 33 Verner Nurmela
- 34 Niko Mourujärvi
- 35 Jari Granqvist
- 36 Jonne Hänninen

- 37 Topi Kytölehto
- 38 Peetu Luiro
- 39 Tom Gammals
- 40 Hanna Gustafsson
- 41 Johanna Järvinen
- 42 Jacek Flak
- 43 Elina Kinnunen
- 44 Kim Kannussaari
- 45 Markku Svensk
- 46 Veronika Pollastrini
- 47 Terttu Laaksonen
- 48 Minna Hokkanen
- 49 Visa Pollari
- 50 Jari Koivisto

Käsittely

Puheenjohtaja ehdotti muutoksena kaupunginhallituksen ehdotukseen:

44 a Kim Kannussaari 9.6.2025 – 31.5.2028

44 b Mika-Erik Walls 1.6.2028 – 31.5.2029

Kajava ehdotti muutoksena kaupunginhallituksen ehdotukseen, kohtaan 42): Jacek Flakin tilalle Lauri Ajosmäki

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että koska puheenjohtajan ehdotusta eikä Kajavan ehdotusta eikä kaupunginhallituksen ehdotusta muilta osin ole keskustelun kuluessa vastustettu, ovat ne siten tulleet hyväksytyksi yksimielisesti.

Päätös

Valtuusto:

Valtuusto valitsi Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden lautamiehiksi toimikaudeksi 9.6.2025 - 31.5.2029 seuraavat 50 henkilöä:

- 1 Kira Sundström
- 2 Tuula Palmen
- 3 Hannu Heikkinen
- 4 Jaakko Karas
- 5 Kari Kallonen
- 6 Katariina Ahvonen
- 7 Veli Halonen
- 8 Katariina Sorvanto
- 9 Maili Paaso Puuska
- 10 Jaana Arvo
- 11 Antti Kirkkala
- 12 Suvi Aherto
- 13 Johanna Stenros
- 14 Nina Rissanen
- 15 Joel Kettula
- 16 Minna Salo
- 17 Katri Alén-Niskasaari
- 18 Paula Hämäläinen
- 19 Riikka Gustafsson
- 20 Jetro Sutinen
- 21 Petra Määttänen
- 22 Sofia Virtanen
- 23 Tapio Väänänen
- 24 Mervi Lampenius

25 Henna Ruusu
26 Jouni Meriluoto
27 Peter Rynin
28 Kaisa Hallikas
29 Anu Helle
30 Ria Özberk
31 Riikka Keskitalo
32 Ann-Mari Sandholm
33 Verner Nurmela
34 Niko Mourujärvi
35 Jari Granqvist
36 Jonne Hänninen
37 Topi Kytölehto
38 Peetu Luiro
39 Tom Gammals
40 Hanna Gustafsson
41 Johanna Järvinen
42 Lauri Ajosmäki
43 Elina Kinnunen
44 a Kim Kannussaari 9.6.2025 – 31.5.2028
44 b Mika-Erik Walls 1.6.2028 – 31.5.2029
45 Markku Svensk
46 Veronika Pollastrini
47 Terttu Laaksonen
48 Minna Hokkanen
49 Visa Pollari
50 Jari Koivisto

Selostus

Käräjäoikeuden lautamiehistä annetun lain (Lautamieslaki) 1 § 2 mom mukaan käräjäoikeiden lautamiehen vaaliin, valituksi tulleen lautamiehen oikeuteen kieltäytyä tehtävästä sekä lautamiehen tehtävän hoitamiseen valituksen käsittelyn ja vaalin aikana sovelletaan kuntalain (410/2015) 10 luvun kunnan luottamushenkilöä koskevia säännöksiä. Kuntalain (410/2015) 79 §:n mukaan luottamushenkilö pysyy toimessaan sen ajan, joksi hänet on valittu ja senkin jälkeen siihen saakka, kunnes toimeen on valittu toinen.

Lautamiesten kelpoisuusvaatimukset ja valintaperusteet

Lautamieslain 2 §:n mukaan lautamiehen tulee olla käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvassa kunnassa asuva Suomen kansalainen, joka ei ole konkurssissa, jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu ja jota on pidettävä sopivana toimimaan lautamiehenä.

Lautamieheksi ei saa valita henkilöä, joka on alle 25-vuotias tai joka on täyttänyt 65 vuotta. Lautamiehenä ei saa olla henkilö, jolla on virka yleisessä tuomioistuimessa tai Rikosseuraamuslaitoksessa taikka joka virassaan suorittaa ulosottotehtäviä, rikosten esitutkintaa taikka tulli- tai poliisivalvontaa, eikä myöskään syyttäjä, asianajaja taikka muu ammatikseen asianajoa harjoittava henkilö.

Mainitun lain 3 § (22.2.2019/211) mukaan käräjäoikeuden lautamiesten lukumäärän vahvistaa Tuomioistuinvirasto. Jos käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluu useampia kuntia, Tuomioistuinvirasto vahvistaa kunkin kunnan alueelta valittavien lautamiesten määrän ensisijaisesti kuntien henkikirjoitettujen asukkaiden lukumäärän suhteessa. Jokaisesta kunnasta on kuitenkin valittava vähintään yksi lautamies.

Lautamieslain 4 § mukaan kunnanvaltuusto valitsee lautamiehet valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi.

Kunnasta valittavien lautamiesten tulee mahdollisimman tasapuolisesti edustaa kunnan väestön ikä-, elinkeino-, sukupuoli- ja kielijakaumaa.

Sidonnaisuuksien ilmoittaminen

Lautamiehen on ennen tehtävään ryhtymistä sekä tehtävän kestäessä annettava käräjäoikeudelle tuomioistuinlain 11 luvun 12 §:ssä tarkoitettu sidonnaisuusilmoitus.

Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden kokoonpano

Lautamieslain 3 §:n mukaan käräjäoikeuden lautamiesten lukumäärän vahvistaa Tuomioistuinvirasto. Jos käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluu useampia kuntia, Tuomioistuinvirasto vahvistaa kunkin kunnan alueelta valittavien lautamiesten määrän ensisijaisesti kuntien henkikirjoitettujen asukkaiden lukumäärän suhteessa. Jokaisesta kunnasta on kuitenkin valittava vähintään yksi lautamies

Tuomioistuinvirasto on päätöksellään 20.5.2025 (TIV/303/2025) vahvistanut Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden kokoonpanoksi seuraavan (muutos edelliseen toimikauteen suluissa):

Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus 90 (-14)

Espoo 50 (48)

Hanko 2 (4)

Inkoo 2

Karkkila 2

Kauniainen 2

Kirkkonummi 8 (13)

Lohja 8 (14)

Raasepori 8 (10)

Siuntio 2

Vihti 6 (7)

Yhteensä 90 (104)

Espoon lautamiesten määrä on siten noussut kahdella.

Lautamiesten asemaan liittyviä Tuomioistuinviraston kannanottoja:

Tuomioistuinvirasto kiinnittää päätöksessään valtuustoryhmien ja lautamiesehdokkaiden huomiota eräisiin kannanottoihin ja seikkoihin, jotka ovat aika ajoin nousseet esiin lautamiesjärjestelmän toimivuutta ja uskottavuutta arvioitaessa.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on käsitellessään valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomusta oikeudenkanslerin virkatoimista ja lain noudattamista koskevista havainnoista vuodelta 1994 käsitellyt myös lautamiesjärjestelmää. Perustuslakivaliokunta on 5.6.1996 antamassaan mietinnössä (PeVM 3/96) ottanut kantaa useisiin lautamiesjärjestelmää koskeviin seikkoihin, mitkä kannanotot ovat edelleenkin ajankohtaisia ja syytä saattaa valtuustojen ja valtuustoryhmien sekä lautamiesehdokkaiden tietoon.

Perustuslakivaliokunta toteaa muun muassa seuraavaa: "Lautamiesten valinnassa tulee korostaa lautamiehen tuomarintehtävää. Lautamies ei ole poliittisella valtakirjalla toimiva kunnallinen luottamushenkilö, vaan hänen tulee olla riippumaton. Valtuustoryhmillä on tämän suhteen erityinen vastuu. Sama koskee sitä, että lautamiehiksi valittavat ovat valmiita toimimaan tehtävässään koko kauden. Ottaen huomioon lautamiehen tehtävän ja aseman tuomioistuimen jäsenenä puolueiden ei pidä vaatia lautamiehiksi valittavilta sitoumuksia ns. puolueveron maksamisesta istuntopalkkiostaan."

Lautamiestehtävän luonne

Lautamiehen tehtävää ei voida pitää kunnallisena luottamustehtävänä, vaikka valtuusto valitsee lautamiehet. Perustuslain mukaan tuomiovaltaa käyttävät itsenäiset ja riippumattomat tuomioistuimet. Lautamiehet, joilla on yksilöllinen äänioikeus, ovat tuomioistuimen jäseniä ja toimivat tuomarin vastuulla. Näin ollen tehtävä on pikemminkin valtiollinen luottamustehtävä, jonka hoitamisesta maksettavat kustannukset (istuntopalkkio, ansionmenetykskorvaus ja matkakustannukset) suoritetaan valtion varoista.

Lautamiehen tehtävä eroaa kunnallisista lautakunnan jäsenyyksistä ja eräistä muista kunnallisista luottamustehtävistä siinäkin suhteessa, että tuomioistuimen istunnot alkavat yleensä aamulla kello 9.00 ja istuntoja jatketaan niin pitkään, että kaikki istuntopäivälle haastetut jutut saadaan käsitellyksi. Lautamiehen tehtävä edellyttää siis varautumista koko päivän kestäväan istuntoon. Erityisesti laajoissa rikosasioissa lautamiesten tulee varautua olemaan läsnä useampana päivänä peräkkäin. Lautamiesten istuntovuoroista sopiminen edellyttää tällaisissa tapauksissa käräjäoikeuden ja lautamiesten keskinäistä yhteydenpitoa riittävän ajoissa, jotta lautamiehet voisivat varautua istuntoihin.

Esteellisyyskysymyksistä

Tuomioistuinten jäsenten esteellisyyskysymyksiin kiinnitetään nykyään huomattavan paljon huomiota. Esteellisyyttä koskevat säännökset on uudistettu syyskuussa 2001 voimaan tulleealla lailla. Mainittu lain muutos ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen kannanotot ovat merkinneet sitä, että esteellisten piiri on laajentunut. Vakiintunut periaate on, että tuomioistuimen on paitsi oltava puolueeton myös näytettävä puolueettomalta. Käytännön kokemukset ovat osoittaneet, että esteellisyyskysymykset ovat usein ajankohtaisia erityisesti silloin, kun lautamiehinä on esimerkiksi kunnanhallituksen tai kuntayhtymän hallituksen jäseniä.

Tuomioistuinviraston näkemyksen mukaan merkittävässä asemassa olevien kunnallisten luottamushenkilöiden tai kansanedustajien valitsemiseen lautamieheksi tulisi suhtautua pidättyväisesti.

Lautamiesten valintaan liittyviä kysymyksiä

Lautamiehen yleinen kelpoisuus tehtävään

Lautamiesten valinnan osalta Tuomioistuinvirasto kiinnittää huomiota lain käräjäoikeuksien lautamiehistä 2 §:ään kokonaisuudessaan. Sen ensimmäinen momentti kuuluu seuraavasti: "Lautamiehen tulee olla käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvassa kunnassa asuva Suomen kansalainen, joka ei ole konkurssissa, jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu ja jota on pidettävä sopivana toimimaan lautamiehenä.". Siten

lautamieheksi ei voida valita henkilöä, jota ei ole pidettävä sopivana tehtävään. Sopivaisuuden arviointi saattaa olla hankalaa, mutta säännöksellä on ajateltu suljettavan lautamiestehtävän ulkopuolelle henkilöt, joilla on esimerkiksi rikosrekisterimerkintöjä tai jotka ovat syyllistyneet toistuvasti vähäisempiin rikoksiin. Sopivaisuuden arviointi edellyttää yleensä ehdokkaan kokonaisvaltaista arviointia, jonka lopputuloksena tulisi olla johtopäätös siitä, että asianomaisen henkilönvalinnalla ei horjuteta tuomioistuinta kohtaan tunnettua luottamusta. Valtuustoryhmällä tai valtuustoilla ei kuitenkaan yleensä ole mahdollisuutta selvittää tällaisia tietoja ja sen vuoksi lautamiesehdokkaiden tietoon tulisi saattaa edellä mainittu kelpoisuusvaatimus. Näin erityisesti sen vuoksi, että käräjäoikeudet yleensä selvittävät lautamiehiksi valittujen rikosrekisteritiedot.

Lautamieheksi ei saa valita henkilöä, joka on alle 25-vuotias tai joka on täyttänyt 65 vuotta.

Lautamiehenä ei saa olla henkilö, jolla on virka yleisessä tuomioistuimessa tai Rikosseuraamuslaitoksessa taikka joka virassaan suorittaa ulosottotehtäviä, rikosten esitutkintaa taikka tulli- tai poliisivalvontaa, eikä myöskään syyttäjä, asianajaja taikka muu ammatikseen asianajoa harjoittava henkilö. Lautamiesjärjestelmän uskottavuutta ja kansalaisten luottamusta järjestelmään saattaisi lisätä, mikäli lautamiesten joukossa olisi myös eri etnisiä ryhmiä edustavia henkilöitä.

Väestö- ja kieliryhmät

Lautamieslain 4 §:n 3 momentin mukaan kunnasta valittavien lautamiesten tulee tasapuolisesti edustaa kunnan väestön ikä-, elinkeino-, kielijakaumaa.

Lautamiesjärjestelmän uskottavuutta ja kansalaisten luottamusta järjestelmään saattaisi lisätä, mikäli lautamiesten joukossa olisi myös eri etnisiä ryhmiä edustavia henkilöitä.

Kielitaitovaatimukset

Lautamiehille ei ole asetettu erityisiä kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia, toisin kuin tuomareille. Valtuustojen tehtävänä on huolehtia siitä, että lautamiehiksi valittavilla henkilöillä on tehtävän suorittamiseksi vaadittava riittävä kielitaito ja käräjäoikeuden tehtävänä on huolehtia lautamiesten istuntokokoonpanosta. Käytännössä kielitaito vaatimukset korostuvat sellaisissa käräjäoikeuksissa, jotka ovat kaksikielisiä. Tuomioistuinviraston näkemyksen mukaan valittavien lautamiesten kielitaitoon tulee kiinnittää aiempaa enemmän huomiota.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 02.06.2025 § 178

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto valitsee Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden lautamiehiksi toimikaudeksi 9.6.2025 - 31.5.2029 seuraavat 50 henkilöä:

- 1 Kira Sundström
- 2 Tuula Palmen
- 3 Hannu Heikkinen
- 4 Jaakko Karas
- 5 Kari Kallonen
- 6 Katariina Ahvonen
- 7 Veli Halonen
- 8 Katariina Sorvanto
- 9 Maili Paaso Puuska
- 10 Jaana Arvo
- 11 Antti Kirkkala
- 12 Suvi Aherto
- 13 Johanna Stenros
- 14 Nina Rissanen
- 15 Joel Kettula
- 16 Minna Salo
- 17 Katri Alén-Niskasaari
- 18 Paula Hämäläinen
- 19 Riikka Gustafsson
- 20 Jetro Sutinen
- 21 Petra Määttänen
- 22 Sofia Virtanen
- 23 Tapio Väänänen
- 24 Mervi Lampenius
- 25 Henna Ruusu
- 26 Jouni Meriluoto
- 27 Peter Rynin
- 28 Kaisa Hallikas
- 29 Anu Helle
- 30 Ria Özberk
- 31 Riikka Keskitalo
- 32 Ann-Mari Sandholm
- 33 Verner Nurmela
- 34 Niko Mourujärvi
- 35 Jari Granqvist
- 36 Jonne Hänninen
- 37 Topi Kytölehto
- 38 Peetu Luiro
- 39 Tom Gammals
- 40 Hanna Gustafsson
- 41 Johanna Järvinen
- 42 Jacek Flak
- 43 Elina Kinnunen
- 44 Kim Kannussaari
- 45 Markku Svensk
- 46 Veronika Pollastrini
- 47 Terttu Laaksonen
- 48 Minna Hokkanen
- 49 Visa Pollari
- 50 Jari Koivisto

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi